

UCHWAŁA NR LXIX/527/2023
RADY GMINY ZARSZYN

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Zarszyn na lata 2024-2025.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 559 z późn. zm.), w związku z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz w związku z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023.poz 1939 t.j. z późn. zm.):

Rada Gminy Zarszyn
uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Zarszyn na lata 2024-2025 – w brzmieniu stanowiącym załączniki do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zarszyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 r.

PRZEWODNICZĄCY
[Podpis]
mgr Janusz Konieczny

***Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy
Zarszyn na lata 2024 - 2025***

WPROWADZENIE

I. PODSTAWA PRAWNA

USTAWY:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r.
5. Ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r.
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
7. konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

PROGRAMY KRAJOWE:

Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025

PROGRAM WOJEWÓDZKI:

Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomaniami na lata 2022- 2030

PROGRAMY GMINNE:

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Zarszyn na lata 2023-2027

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zarszyn na lata 2022-2027

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. Wykonywane jest poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej. W Gminnym Programie Profilaktyki uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzoną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowi lokalną strategię z zakresie profilaktyki, integracji społecznej osób uzależnionych oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Dostosowany jest do specyfiki problemów występujących w gminie, uwzględniając lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w

Gminie z lat poprzednich. Określa on lokalne propozycje działań w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu oraz związanych ze zjawiskiem przemocy, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a także uzależnień behawioralnych.

Wskazuje podmioty odpowiedzialne za realizację, określa źródła finansowania zadań, przedstawia zadania własne gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Zarszyn opracowano zgodnie z ww. wymienionymi ustawami oraz ustawą z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym oraz Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

I. PROBLEM UZALEŻNINIA

ALKOHOL I NARKOTYKI

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne; naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Konieczne staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia popytu i podaży środków, oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Działania te powinny być realizowane na poziomie regulacji prawnych i działań lokalnych.

Nadużywanie alkoholu staje się coraz większym problemem i wyraźnie zmienia swoje oblicze. Alkoholizm to nie jest problem wieku, tylko wzorców i modelu funkcjonowania oraz

agresywnej reklamy firm produkujących alkohol. Najbardziej widoczna w mediach jest reklama firm piwowych, które wykorzystują w spotach mechanizm naśladowstwa i utożsamiają spożywanie alkoholu z przyjemnościami. Istotne jest kiedy następuje inicjacja alkoholowa i jaką funkcję pełni alkohol w rodzinie i środowisku. W obecnym czasie nie można powiedzieć, że ludzie w jakimś wieku są nienarażeni. Wiele osób zaczyna nadużywać alkohol po przejściu na emeryturę, z braku zajęcia, bo nie potrafią inaczej zagospodarować czasu wolnego. Alkohol jest łatwo dostępny, ceny na stosunkowo niskim poziomie, częstowanie alkoholem dzieci, brak świadomości konsekwencji zdrowotnych, społecznych i rodzinnych przyczynia się do zwiększenia konsumpcji alkoholu.

Z badań i informacji zamieszczanych w publikacjach wynika, że Polacy piją bardzo dużo, za dużo. Pod postacią piwa, wina i wódki łącznie w przeliczeniu na osobę wielkości spożywanego alkoholu sięga poziomu 10,3 l czystego alkoholu i ma tendencję wzrostową. Struktura konsumpcji zdominowana jest przez piwo (58,4%) na drugim miejscu jest wódka i wyroby spirytusowe (34,2%) trzecie miejsce zajmuje wino oraz miody pitne (7,4%).¹ Dane to są uśrednione, ponieważ w społeczeństwie są osoby, które nie piją alkoholu w ogóle, ale też takie, które piją go w ilościach znacznie przekraczających średnią statystyczną. Szacuje się, że 20-30% populacji stanowią osoby niepijące – osoby starsze, chorzy, kobiety w ciąży, matki karmiące i część młodzieży. Wśród pijących alkohol dorosłych Polaków 25% sięga po alkohol co najmniej raz w tygodniu. Natomiast grupa najczęściej pijących stanowi 7,3% konsumentów napojów alkoholowych spożywa 46,1% całego wypijanego alkoholu. W grupie tej znajdują się osoby uzależnione od alkoholu. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych szacuje, że osób uzależnionych od alkoholu jest 900 tys., osób pijących szkodliwie lub ryzykownie może być nawet 2,5 mln. Dysproporcje spożywanego alkoholu zależności od grupy mogą być bardzo duże.

Obecnie coraz częściej problemy z alkoholem mają osoby wykształceni, majątni, przedstawiciele elit. Zjawisko to nie jest jeszcze mocno rozpowszechnione jednakże tendencja ta staje się coraz bardziej wyraźna. Kolejną zauważalną zmianą jest fakt, że coraz więcej kobiet sięga po alkohol. Do spożycia alkoholu przyznaje się obecnie 80% Polek i powoli zbliża się do liczby pijących mężczyzn 89%. Polki sięgają po alkohol bo lubią, bo chcą, bo je na to stać lub z powodu zmartwień, dla pocieszenia, stosują alkohol jako reduktor lęku lub na spokojny sen. Liczba uzależnionych kobiet w ostatnich latach wyraźnie wzrosła. Następną istotną zmianą

¹ Spożycie alkoholu w Polsce – dane opublikowane na stronie internetowej Polskiej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

w trendach alkoholowej konsumpcji to rosnące spożycie alkoholu wśród młodzieży. Aktualne badania wskazują, że młodzież pije alkohol bo lubi, a konsumpcję utożsamia z dobrą zabawą, chce aby życie było wesołe, a nie dlatego że mają problemy i nie radzą sobie ze swoim życiem. Dawniej uważało się, że po alkohol sięga młodzież problemowa, mająca problemy w nauce, niskim statusie materialnym. Jednak obecnie dzieci z zamożnych rodzin piją więcej niż ich biedniejsi rówieśnicy.

Podobnie jak alkoholizm narkomania prowadzi również do wielu szkód zdrowotnych (psychicznych i fizycznych) oraz społecznych. Zazywanie narkotyków zaburza funkcjonowanie poszczególnych narządów w ludzkim organizmie. Środki psychoaktywne zwiększają prawdopodobieństwo wystąpienia udaru mózgu, zawału serca, spadku odporności, uszkodzenia wątroby, nerek, a także powstania zakrzepów w żyłach. Narkotyki zmieniają ludzi. Tracą oni zdolność do samodzielnego funkcjonowania, zaniedbują obowiązki. Często dochodzi do zaburzenia lub całkowitego zerwania więzi rodzinnych czy bezrobocia.²

Przeprowadzona diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy potwierdza występowanie problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia.

Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, patologiczny hazard, kompulsywne objadanie się, uzależnienie od seksu lub pornografii, pracoholizm, uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych, siecioholizm – uzależnienie od używania sieci internetowej, fonoholizm – uzależnienie od telefonu komórkowego i wiele innych.

Co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego użytkowania Internetu, a trzech na stu – osiąga bardzo wysokie wskaźniki problemów. Z przeprowadzonych badań wynika, że konsekwencjami nadużywania Internetu jest wysoka tolerancja oraz objawy somatyczne; takie jak ból w nadgarstku lub karku, zawroty głowy, pogorszenie wzroku, zmęczenie, niewyspanie. 64% nastolatków przyznaje się, że powinna mniej korzystać z telefonu. Prawie co trzeci

² <https://lewin-terapia.pl/artukuly-o-uzaleznienu/narkomania/konsekwencje-narkomanii/>, [dostęp: 14.02.2022].

nastolatek odczuwa potrzebę korzystania stale ze smartfona, 50% podaje, że korzysta z telefonu dłużej niż zamierzała. Co trzeci nastolatek przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować bez smartfona, a co czwarty odczuwa zniecierpliwienie lub zdenerwowanie, gdy nie może z niego korzystać.

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dzisiaj niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz bardziej poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków w wieku 11-16 lat stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów uzależnienia od Internetu. Wraz z wiekiem wzrasta liczba godzin dziennie przeznaczonych na korzystanie z komputera.

W 2020 r. osoby grające w czasie ostatnich 12 miesięcy na pieniądze stanowili 37,1 % populacji osób w wieku powyżej 15 roku życia. Z badań można wywnioskować, że częściej grają na pieniądze: mężczyźni niż kobiety; ludzie młodzi w wieku 18-34 lata; mieszkańcy miast niż wsi, ludzie dobrze wykształceni niż słabo wykształceni; zarabiający lepiej niż zarabiający gorzej.

Z dostępnych badań wynika, że poziom zagrożenia kompulsywnymi zakupami notuje się na podobnym poziomie, niż w latach ubiegłych. Symptomy kupowania w 2019 r. wykazało 3,7 % populacji Polaków powyżej 15r.ż. zjawisko kompulsywnego kupowania różnicuje przede wszystkim wiek – dotyczy ono w głównej mierze ludzi młodych. Najczęściej stanowią osoby w wieku 25-34 lata, jednak nasiliło się w u młodych ludzi w wieku 15-17lat.

Badania przeprowadzone w 2020 roku wykazały, że jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 r.ż miała problem z uzależnieniem od pracy. Zarówno uzależnienie jak i zagrożenie uzależnieniem dotyka przede wszystkim młodych dorosłych, powyżej 35 roku życia. W podobnym stopniu kobiety i mężczyzn.

WPLYW PANDEMII

Pandemia ma ogromny wpływ na naszą psychikę. Stres niepewność, izolacja oraz długotrwałe ograniczenie kontaktów społecznych, obawy o zdrowie swoje i najbliższych, itp. przyczyniły się do pogorszenia zdrowia psychicznego wśród dorosłych oraz dzieci i młodzieży. Sytuacja pandemii spowodowała narastanie problemów wśród dzieci i nastolatków. Dotyczą

one przede wszystkim zaburzeń nastroju, jego obniżenia, stanów depresyjnych, lękowych, samookaleczeń, myśli samobójczych, jak również sięgania po alkohol i inne substancje psychoaktywne.

Izolacja ujawniła różne problemy rodzinne, i to nie tylko w domach dysfunkcyjnych, gdzie jest alkohol i przemoc. Rozluźniły się nasze relacje, powstał dystans nie tylko fizyczny, ale również psychiczny, który zapewne przełoży się na funkcjonowanie rodziny.

Niepewność, presja, samotność, problemy z tożsamością, przeniesienie relacji do internetu, ograniczenie kontaktów rówieśniczych zaszkodziły nie tylko młodym osobom. Dzieciom, młodzieży coraz trudniej jest znaleźć stabilny punkt odniesienia. Internetowy i medialny szum oraz chaos informacyjny nie ułatwiają tego zadania. Przeniesienie wielu relacji do sieci i mediów społecznościowych powoduje osłabienie i mniejszą stabilność więzi między ludzkich.

To wszystko może doprowadzić to większych problemów psychicznych, sięgania po substancje psychoaktywne w celu „poradzenia” sobie z problemami. Dodatkowo zwiększone korzystanie z komputerów, telefonów, przeniesienie zakupów i rozmów do internetu może przyczynić się do uzależnień behawioralnych.

II. CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Głównym celem Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Zarszyn. Podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych. Prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Głównym założeniem programów przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii powinno być ograniczanie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem używania środków psychoaktywnych, poprzez rozwój działań związanych z profilaktyką i terapią uzależnień, wzrost społecznej świadomości, przeciwdziałanie powstawaniu i redukcja następstw używania substancji psychoaktywnych, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami, szkołami i urzędami.

W Gminnym Programie Profilaktyki uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach jako podstawowy element pracy z dziećmi i młodzieżą w zakresie opóźnienia inicjacji alkoholowej i późniejszych skutków sięgania po substancje psychoaktywne.

Cele operacyjne programu, opierając się na celach operacyjnych NPZ w zakresie profilaktyki uzależnień, obejmują profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do dzieci, młodzieży i dorosłych bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia,
- terapii – obejmując osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.

III. PROFILAKTYKA

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Uzależnienie od alkoholu traktowane jest jako choroba i wymaga leczenia. Realizowanie zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych polega na inicjowaniu działań w zakresie:

- a) działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym prowadzenie rozmów motywacyjnych z osobami z problemem alkoholowym oraz rozpowszechnienie informacji w ramach edukacji zdrowotnej o której mowa w NPZ Działania obejmują przyjmowanie zawiadomień w formie pisemnej, elektronicznej, jak i ustnie do protokołu, o osobach nadużywających alkohol,
- b) w ramach redukcji szkód o której mowa w NPZ , inicjowanie procedury kierowania osoby uzależnionej na leczenie, t.j.:
 - wszczęcie postępowania
 - prowadzenie rozmowy interwencyjnej zmierzającej do zmotywowania osoby uzależnionej do podjęcia leczenia odwykowego,
 - zgromadzenie dokumentacji potwierdzającej nadużywanie alkoholu przez osobę uzależnioną (opinia najbliższych), która jest niezbędna do wydania właściwej opinii psychologiczno-psychiatrycznej o stopniu uzależnienia,
 - kierowanie osoby uzależnionej z inicjatywy Komisji lub na wniosek na badanie przez biegłych lekarzy psychiatrę i psychologa w celu wydania opinii o stopniu uzależnienia osoby badanej oraz wskazaniu sposobu leczenia osób.

Na badanie kieruje się osoby, których zachowanie w związku z nadużywaniem alkoholu może powodować rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny Kierowanie na badanie psychiatryczno-psychologiczne osoby uzależnionej nie jest wiążące dla osoby, której dotyczy i nie może być wbrew jej woli w żaden sposób

wyegzekwowane. Poddanie się badaniu przez biegłych zależy wyłącznie od woli osoby, której dotyczy.

- c) udzielania pomocy osobie uzależnionej podejmującej leczenie odwykowe,
- d) udzielaniu porad w Punkcie Konsultacyjnym w Urzędzie Gminy w zakresie: pomocy psychologicznej, porad, konsultacji, wsparcia, terapii indywidualnej. Prowadzenie Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym, narkotykowym i zagrożonych uzależnieniem behawioralnym. Praca Punktu polega na zatrudnieniu psychologa, który przekazuje informację osobom uzależnionym i ich rodzinom na temat specyfiki samego problemu, ale też na temat placówek, grup terapeutycznych i publicznych ośrodków terapeutycznych. Zadanie związane jest także z potrzebą zapewnienia odpowiedniego umeblowania, sprzętu, art. Biurowych i innych na potrzeby funkcjonowania Punktu. Zadanie będzie realizowane w ramach redukcji szkód i rehabilitacji społecznej osób uzależnionych od alkoholu o których mowa w NPZ
- e) współpraca z placówkami lecznictwa odwykowego w ramach leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu zgodnie z założeniami NPZ

Wysokie kwalifikacje specjalistów udzielających porad i konsultacji w punkcie konsultacyjnym umożliwiają właściwą realizację zadań własnych Gminy określonych w ustawach o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowy i narkomanii oraz zjawisko przemocy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmować się będzie także:

- 1) współpracą z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości: sądem, prokuraturą, kuratorem sądowym i policją w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) współpracą z placówkami leczenia uzależnień do których kierowani są mieszkańcy Gminy Zarszyn;

- 3) zakładanie Niebieskich Kart oraz działalność zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy domowej w ramach zwiększania dostępności i podniesienia jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie o której mowa w NPZ.;współpraca z podmiotami społecznymi w ramach Gminnego ZI ;
- 4) zwiększeniem skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec osób uzależnionych i ich rodzin poprzez doskonalenie współpracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami z terenu gminy a także ośrodkiem zdrowia;
- 5) prowadzeniem Punktu konsultacyjnego w Urzędzie Gminy w celu udzielania porad i konsultacji osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy; delegowaniem na kursy i szkolenia osób zajmujących się profilaktyką uzależnień w ramach edukacji kadr o której mowa w NPZ;
- 6) wspieranie działań i programów w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej skierowanej do rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemocy w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami NPZ
- 7) wspieranie działań i programów w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej skierowanej do rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemocy w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami NPZ

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacji oraz działalności szkolnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych:

1. Działania profilaktyczne kierowane do młodzieży szkolnej obejmować będą w latach 2024 - 2025 także działania z zakresu **kultury fizycznej i sportu** jako element programu profilaktycznego w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ jako skutecznej alternatywy dla zachowań sprzyjających nadużywaniu alkoholu i zażywaniu narkotyków. Stanowiąc je będą zajęcia

sportowe pozalekcyjne organizowane na terenie szkół podstawowych, kolonie, rekolekcje, zimowiska imprezy plenerowe promujące zdrowy tryb życia i różne inne formy aktywności fizycznej dla dzieci i młodzieży szkolnej.

2. Udział w zajęciach i zawodach sportowych powinien pozytywnie wpływać nie tylko na sprawność fizyczną dzieci i młodzieży, ich postawę psychofizyczną, ale także mieć poprzez to pozytywny wpływ na wyniki w nauce oraz relacje między rówieśnikami.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych skierowanej głównie do dzieci i młodzieży szkolnej oraz udzielanie pomocy prawnej i społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, a także dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

4. Prowadzenie edukacji publicznej poprzez:

- a) zakup i rozpowszechnianie na terenie szkół oraz w miejscach publicznych na terenie gminy materiałów edukacyjno-informacyjnych o tematyce uzależnień i przemocy domowej takich jak: plakaty, plansze, ulotki, broszury, płyty CD, książki itp.,
 - b) udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach o charakterze profilaktycznym adresowanych do różnych grup wiekowych w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ,
 - c) Wdrożenie i upowszechnienie standardów i procedur profilaktyki Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych, o której mowa w NPZ poprzez upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu w ciąży, zwłaszcza pod kątem wpływu alkoholu na rozwijający się płód,
 - d) organizowanie i wspieranie lokalnych imprez profilaktycznych, przeglądów, wydarzeń o charakterze prozdrowotnym, rekreacyjno-sportowym W ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o której mowa w NPZ, inicjowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych
4. Upowszechnianie wiedzy wśród młodzieży szkolnej o szkodliwości oraz negatywnym wpływie alkoholizmu, narkomanii, uzależnieniom behawioralnym na życie rodzinne i społeczne, o potrzebie krzewienia trzeźwości i abstynencji oraz wykorzenianiu szkodliwych zwyczajów i sposobów picia alkoholu.

5. Programy profilaktyczne realizowane w szkołach adresowane są nie tylko do uczniów ale także nauczycieli i rodziców i obejmować będą zagadnienia związane z problemami:

- szkodliwości palenia papierosów oraz sięgania przez nieletnich po alkohol,
- toksycznego działania dopalaczy,
- uzależnienia młodych ludzi od mediów elektronicznych,
- przemocy w szkole i w rodzinie,
- narkomanii
- uzależnieniom behawioralnym.

6. Inne działania z zakresu edukacji profilaktycznej polegające na:

- a) podnoszeniu wiedzy i kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także przedstawicieli instytucji zajmujących się profilaktyką uzależnień poprzez kierowanie na konferencje i szkolenia z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie,
- b) współpracy Komisji ze społecznością lokalną w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą i uzależnieniami,
- c) współpracy Komisji z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w sprawie wspierania rodzin dotkniętych problemami alkoholowym i narkomanii.
- d) finansowanie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym w ramach profilaktyki uzależnień (wskazującej i selektywnej) oraz w ramach poszerzania oferty pomocy psychologicznej i opiekuńczo – wychowawczej o której mowa w NPZ.
- e) alternatywne formy spędzania wolnego czasu-dofinansowanie różnych form zajęć rekreacyjno-sportowych, w tym pozalekcyjne zajęcia sportowe jako element programu profilaktycznego w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ
- f) - organizacje i finansowanie zajęć, konkursów, festynów, imprez kulturalnych i rekreacyjnych itp. z elementami profilaktyki i promocji zdrowia w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ

7. Komisja wspierać będzie także:

- działalność szkół w zakresie **organizacji wszelkich zajęć pozalekcyjnych** dla dzieci i młodzieży zapewniających atrakcyjne spędzanie czasu wolnego od mediów elektronicznych: smartfonu, komputera, a także dopalaczy i innych groźnych dla zdrowia młodych ludzi używek,
- organizację kolonii letnich i zimowisk dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin z problemami uzależnienia od alkoholu i występowaniem zjawiska przemocy,
- organizację spotkań dla nauczycieli, młodzieży i rodziców z przedstawicielami policji i służby zdrowia na temat negatywnych skutków zażywania środków psychoaktywnych.
- dofinansowanie zakupu nagród, materiałów edukacyjno - informacyjnych, gadżetów profilaktycznych, artykułów biurowych i spożywczych, niezbędnych do realizacji działań związanych z problemem uzależnień, profilaktyką oraz promocją zdrowia np. podczas organizowanych konkursów, turniejów, szkoleń i zajęć opiekuńczo -w wychowawczych i profilaktycznych, w ramach profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej i wskazującej) o której mowa w NPZ
- w ramach poszerzania i udoskonalania oferty realizacji programów profilaktycznych, o której mowa w NPZ, inicjowanie i wspieranie lokalnych, nowatorskich programów profilaktycznych.

6. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych i prawnych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkomanii.

W ramach tego działania Komisja zajmować się będzie:

- a) wspieraniem działań profilaktycznych prowadzonych przez stowarzyszenia organizacje pozarządowe działające na terenie gminy,
- b) Edukacja zdrowotna, o której mowa w NPZ poprzez współpracę z Gminną Biblioteką Publiczną,
- c) współdziałaniem z kuratorami sądowymi sprawującymi nadzór nad osobami z orzeczoną obowiązkiem poddania się leczeniu odwykowemu,
- d) współpracą z pedagogami, psychologami szkolnymi oraz dyrektorami szkół w zakresie koordynacji działań profilaktycznych prowadzonych na terenie gminnych szkół,

- e) wspomaganie programów edukacyjnych i profilaktycznych realizowanych na terenie gminy przez organizacje pozarządowe i społeczne.
- f) Udział członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, pielęgniarek, policjantów i innych przedstawicieli służb społecznych w szkoleniach i konferencjach związanych z tematem uzależnień, w tym pokrywanie kosztu dojazdu na szkolenia w ramach edukacji kadr, o której mowa w NPZ

7. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych o której mowa w NPZ, poprzez realizowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie kontroli rynku sprzedaży alkoholu podejmować będzie następujące działania:

- 1. opiniowanie zezwoleń** na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Gminy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe),
- 2. prowadzenie kontroli** przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych realizowana na podstawie upoważnienia wystawionego przez Wójta Gminy w przynajmniej dwóch punktach sprzedaży alkoholu zgodnie z przyjętym harmonogramem kontroli.

8. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej:

W przypadku utworzenia Centrum Integracji Społecznej (CIS) jako jednostki organizacyjnej jednostki samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowej, realizującego aktywizację zawodową i społeczną osób, które znalazły się w trudnej sytuacji na rynku pracy i są zagrożone wykluczeniem społecznym, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii wspierać będzie formę tzw. zatrudnienia socjalnego tj.

udzielania pomocy osobom, które nie są w stanie własnym staraniem zapewnić sobie podstawowych potrzeb życiowych.

IV. PODMIOTY REALIZUJĄCE I WSPÓLREALIZUJĄCE PROGRAM

Podmiotem realizującym Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani jest Urząd Gminy w Zarszynie, przy współpracy z:

1. Gminnym Ośrodkiem Pomocy w Zarszynie
2. Gminą Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zarszynie,
3. Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. Punktem Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i członków ich rodzin w Zarszynie,
5. Posterunkiem Policji w Besku,
6. Sądem Rejonowym w Sanoku,
7. Prokuraturą Rejonową w Sanoku
8. Placówkami oświatowymi działającymi na terenie gminy Zarszyn
9. Gminnym Ośrodkiem Kultury w Zarszynie
10. Organizacjami pozarządowymi.

V. ZABEZPIECZENIE DZIAŁALNOŚCI KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Za realizację zadań ustawowych wykonywanych podczas posiedzeń Gminnej Komisji przysługuje jej członkom wynagrodzenie w wysokości 12 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalone w trybie i na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2207) za udział w posiedzeniu. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa wyżej, jest lista obecności z poszczególnych posiedzeń Gminnej Komisji, poświadczona przez jej Przewodniczącego lub Sekretarza Komisji. Członkom Komisji biorącym udział w szkoleniach lub innych pracach poza terenem gminy przysługują diety i zwrot kosztów przejazdu.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu są środki finansowe znajdujące się w budżecie gminy Zarszyn na 2023 rok (Dział 851 „Ochrona zdrowia”, Rozdział 85153 „Przeciwdziałanie narkomanii” oraz Rozdział 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi”) pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art 18² ustawy w wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Środki o których mowa w art. 9 z 3 w ust. 3 pkt 1, przeznacza się na realizację koordynowanej przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Zarszyn
mgr Janusz Konieczny

